

Rapport från internationell studieresa i Sverige 2023 – tema hållbarhet

Text: Flip Wirth, DGB Group, Nederländerna

Översättning: Stefan Nilsson, SGF

Studieresan till Sverige, med temat hållbarhet, pågick tisdagen den 30 maj till torsdagen den 1 juni. Träffen hade representanter från Danmark, Tyskland, Nederländerna och Sverige.

Stefan Nilsson var vår värd och tillsammans med sina kollegor på Svenska Golfbundet (SGF) hade de förberett ett bra och intressant program.

Dag 1

Efter en tidig men smidig resa träffade vi vår värd Stefan Nilsson på Landvetter flygplats.

Hills Golf & Sports Club

Vårt första studiebesök var Hills Golf & Sports Club i Mölndal. Johan Edfors (delägare) och Mats Sterner (klubbchef) gav oss en presentation av anläggningen. 18 hål, par 71. Greenfee 900–1600 kr. Fullvärdigt medlemskap 22 900 kr. Europatour 2018 och 2019.

Golf på Hills Golf & Sports Club är vad det låter, golf mellan böljande kullar i ett inspirerande landskap. Ett landskap med höga tallar, ringlande bäckar och vita bunkrar.

Anläggningen har genom åren bytt ägare. Ekonomiskt svårt att göra anläggningen lönsam. Det finns många bra och vackra golfbanor i området.

Ursprungligen designad och byggd för den bra spelaren, men detta har begränsat tillströmningen av golfare. Banan har sedan dess gjorts enklare, med sikte på den genomsnittlige golfaren. Banan är vid besöket mycket torr eftersom det inte har regnat på sex veckor.

Golfen i Sverige

Peter Edman, SGF, höll en presentation om golfen i Sverige. I Sverige finns över 450 golfbanor och närmare 5 % av befolkningen spelar golf (Nederländerna <2,5 %).

De flesta golfbanor är stängda från november till mars på grund av vinter. Landet är avlångt och har flera klimatzoner vilket ger stora skillnader i förutsättningar och behov av underhåll på golfbanorna.

Vintrarna i norr är långa och kalla och det ger stora begränsningar i möjligheter att producera bra spelytor.

Det verkar som att klimatförändringarna gör detta ännu svårare då isbildning är ett ökande problem. Vitgröe dominerar på golfbanorna. Den genomsnittliga svenska greenen består uppskattningsvis av 85 % vitgröe. Detta gäller alla vanliga typer av greener som Push Up, USGA och andra sandbaserade greener.

Det betyder att många svenska greener har ett högt svamptryck, snömögel, dollar spot. Det finns flera undantag med andra gräsarter på greenerna som Vallda G&CC vilken vi besökte sista dagen på vår resa.

Skövde GK

Patrik Niklasson från Skövde GK gav en presentation om robotklippare, MLSN och hur han mäter gräsklipp.

Utvecklingen av robotar går framåt, kabelstyrning har nu övergått till styrning med hjälp av GPS. Dagens robotar har stor kapacitet och klarar av att hantera många hektar gräsyta. Ekonomiskt intressant, men investeringskostnaden är betydande och robotar är inte underhållsfria.

På fairways och i semiruff är enligt Patrik kvaliteten på klippresultatet mycket bra. Patrik klipper sin rödsvingelsfairway från 16.00 – 07.00. Av den robotmodell Skövde har valt krävs 26 robotar för att klippa 10 Ha fairway och 5 Ha ruff. Kostnaden är ungefär hälften av en fairwayklippare.

Patrik berättar att de har en betydande förbättring av kvaliteten, men maskhögar är fortfarande ett problem. En positiv effekt är ett minskat sjukdomstryck till följd av en bättre N-nivå och generellt mer välmående gräsytor. Medlemmarna är positiva till robotar.

Patrik jobbar också med MLSN och klippvolym. Patrik samlar in mycket data och vill se och lära vad spelytorerna har för behov av inputs och underhåll.

Botaniska Analysgruppen

Andra studiebesöket för dagen ägde rum hos Botaniska Analysgruppen (grundat 1998) beläget utanför den botaniska trädgården i Göteborg. Marina Usoltseva är chef och berättade om deras verksamhet, vilken berör både att analysera och att forska på svamp.

Botaniska Analysgruppen har sedan 2003 samlat in prover från golfbanor. I sina analyser kan de ge data och information om 30 olika sjukdomar, nematoder och insekter. De tre mest förekommande sjukdomarna i Sverige är snömögel, antraknos och dollar spot.

Välta spelytor har visat sig vara bra mot dollar spot, men det finns ett behov av att följa upp kompaktion och vara uppmärksam på slitage. Det finns omfattande kunskap om orsak och verkan, men att överföra det i praktiken är en utmaning.

Thomas Phil rapporterar att de i Danmark har goda erfarenheter med gräsblandningar av brunven/rödven och rödsvingel/rödven, som uppvisar ringa eller inga angrepp av dollar spot.

Dagsholm Golfklubb

Kvällen spenderades på Dagsholm Golfklubb där vi välkomnades av Niklas Jansson (ägare, banchef, klubbchef och kock) och serverades en vällsmakande älgburgare.

Efter middagen höll Marco Blom (Nederländerna) en presentation om sina erfarenheter gällande bevattningsstrategier. Marco visade hur han använder data från sin väderstation för att styra sin bevattning och kontrollera vattenförbrukningen. Han gav också exempel på hur man kan minska vattenförbrukningen på golfbanan.

Dag 2

Natten spenderades på Hotell Bohusgården, ett hotell med vidunderlig utsikt över västerhavet. Efter frukost åkte vi tillbaka till Dagsholm Golfklubb.

Dagsholm Golfklubb

Dagsholm GK är en lättillgänglig 18-håls golfbana i västra Sverige. 18 hål, par 72. Greenfee 350–550 kr. Årsmedlemskap 5 800 kr.

Banan ligger intill sjön Ellenö i kommunen Färgelanda i södra Dalsland. Varje hål ger en unik upplevelse då naturen varierar mellan öppen terräng och skogsområden, dammar och bäckar.

Niklas Jansson gav oss sin vision om hållbar utveckling av hela anläggningen. Det har tidigare varit en utmaning att få ekonomin att gå ihop, men nu blomstrar anläggningen både bokstavligen och bildligt. Hela familjen är engagerad i driften och fokus ligger på att minimera kostnaderna och ge förutsättningar för bra kvalitet.

På Dagsholm används Eco-diesel, vilken ger lägre förbrukning och är bättre för miljön. Niklas är också mycket aktiv i att gynna och förstärka den biologiska mångfalden på anläggningen.

Exempelvis bränner Niklas ner högruffarna i mars månad vilket ger förutsättningar för en mycket artrik blommande fauna. Under banvandringen fick vi se och uppleva både bra spelytor och en blommande högruff.

Gräsförädling

Olaf Bos (utvecklingschef Barenbrug Nederländerna) gav oss en presentation om gräsförädling. Det är en mycket lång process att ta fram nya grässorter. Processen kan ta upp till 16 år för att få fram nya bättre sorter tillgängliga för marknaden.

Gräsförädlarna fokuserar på sjukdomsresistens, tillväxttakt och hållbarhet. Grässorter som påverkas mindre av värmestress verkar också vara mindre mottagliga för sjukdomar som dollar spot. Det är även fokus på grässorter som påverkas mindre av insekter och larver.

Det är enligt Olof mycket dyrt att få olika grässorter registrerade på olika rankinglistor runt om i världen, varför långt ifrån alla sorter finns med.

Olof gick igenom processen hur de specifikt och ingående tittar på gräs olika egenskaper. Så småningom kommer de bästa sorterna ut till försäljning i diverse olika blandningar. Det finns alltid möjlighet att komma med önskemål om specifika sorter och blandningar.

Efter detta begav vi oss söderut till Klädesholmen och åt lunch på restaurang Salt & Sill.

Hofgårds Golfklubb

Vårt nästa besök var på Hofgårds Golfklubb (Rolfstorp). Hofgårds GK är en ekologisk hållbar golfbana. 18 hål, par 70. Greenfee kr 300–550. Årsavgift 5 600 kr. Banan är belägen ca 15 km öster om Varberg i vackra Himleåns dalgång. Halva banan spelas på en öppen hed och den andra halvan i ett kuperat lövskogsområde i anslutning till "Gässlösa Naturreservat". Reservatet har en mycket vacker bokskog.

Hofgårds GK sköts enligt mottot "Golf på naturens villkor". Golfare, fåglar, djur och växter ska trivas och må bra. Det har aldrig använts växtskyddsmedel på Hofgårds GK.

Dräneringsvattnen tas tillvara och används för bevattningen av banan. Hofgårds golfbana ligger i framkant när det gäller att vara ekologiskt hållbar, både i svenskt och internationellt

perspektiv. Strategierna och metoderna som har använts genom åren motsvarar vad som numera kallas IPM (Integrerat växtskydd).

Efter ett varmt välkomnande berättade ägaren, PG Peterson, om sin 30 åriga framgång utan växtskyddsmedel, vilket resulterat i en bra golfbana med en tillhörande vacker och blomstrande natur.

Head greenkeeper Pär Sturesson gav oss kunskap och detaljer om skötselstrategier för golfbanans spelytor. Greenerna består av en mix med svingel, ven och vitgröe. Det fanns spår av mindre angrepp av snömögel. Angreppen var på god väg att växa igen och greenerna hade en god spelbarhet vid besöket. Vi avslutade eftermiddagen med en promenad runt banan.

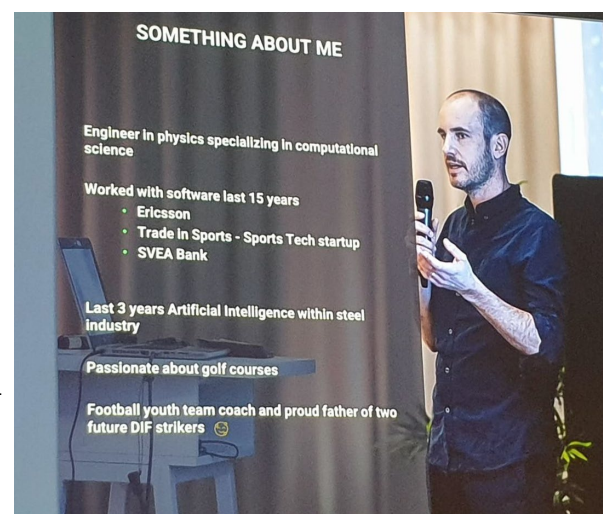
Artificiell Intelligens (AI)

Kvällens middag serverades på Gottskär Hotell sydväst om Kungsbacka. Efter middagen fick vi en presentation om artificiell intelligens och dess tillämpningar av Claes Holmström.

Claes ambition är att skapa ett verktyg vilket kan hjälpa banchefer att fatta beslut som rör skötselinsatser på golfbanan.

Först och främst är det viktigt att formulera vilka problem vi vill lösa. När utmaningar är identifierade kan mål och mätbara faktorer bestämmas.

Detta kommer att följas upp i samråd med ett antal representanter på studieresan.

Dag 3

Vallda Golf & Country Club

Vi fick ett varmt välkomnande på Vallda Golf & Country Club. Vallda är en hedbana på Sveriges västkust med linkskaraktär och rankas som en av Sveriges tio bästa banor.

Det är en high-end golfbana med wall-to-wall rödsvingel. 18 hål, par 72. Greenfee 850–1 250 kr, fullvärdigt medlemskap 13 900 kr. 900 medlemmar, 32 000 spelade ronder 2022. Europatour 2021, Scandinavian Mixed.

Banchef Johan Axcgren berättade om golfbanan och om underhållet av golfbanan. Banan är byggd på lera och har genom åren dressats med sand. Idag ligger det 10 cm sand på leran.

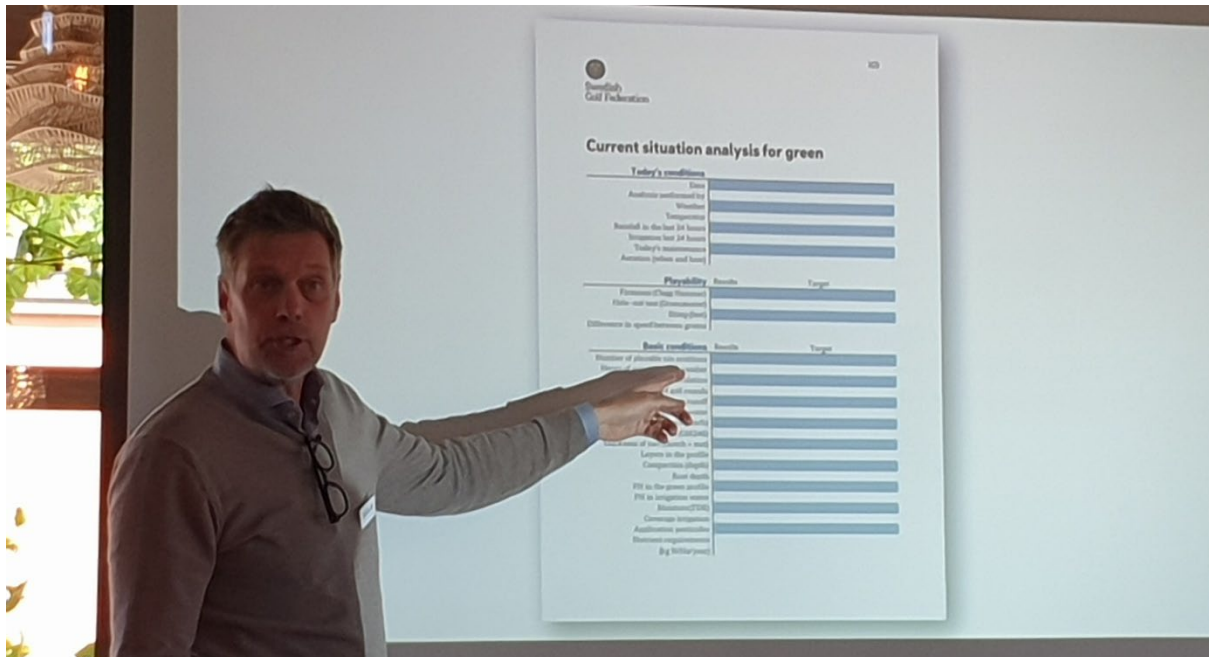
Rödsvingelrötter går djupt ner i leran. En torr och sandig yta medför minimalt med inslag av vitgröe och annat ogräs.

På Vallda arbetar tre personer året runt och under säsong är personalstyrkan totalt nio personer. Långsiktigt underhåll är i fokus. Alla finklippta delar av banan sanddressas årligen. Större delen av sanden påförs tidig vår.

Skötselstrategin är "Low Input Management". Tee och greener är uppbyggda enligt USGA. Vallda har även en gräsodling på 4 000 m², vilken används årligen vid nybyggnationer och reparationer.

Stefan Nilsson gav oss en presentation om skapandet av Vallda och hur Svenska Golfbundet arbetar med att analysera spelytors nuläge och status.

Framtidens golfbaneskötsel handlar om att mäta ett nuläge för att kunna motivera behov av olika skötselinsatser. "Vi behöver veta var vi är för att kunna reda ut var vi behöver vara".

Flip Wirth höll en presentation om den senaste utvecklingen inom DGB, kunskapsplattformen och status för den pågående försöksprojekt.

Arthur Wolleswinkel berättade som avslutning om pågående forskning på dollar spot i Nederländerna.

Summering

- De besökta banorna applicerar på greener cirka 70 kg N/ha/år. Greenerna består övervägande av ven och rödsvingel.
- Spelkvaliteten på greenerna är bra.
- Hastigheten på greenerna en generellt snabb. Greenerna har god övervintringsförmåga.
- Fokus på "vad vill golfaren ha" eller "vad är bäst för golfaren"

Samtliga presentationer från studieresan finns tillgängliga på [DGB:s hemsida](#).